№ 149 მკათათვე 16, კვირა 1889 მკათათვე 16, კვირა № 149

გაზეთი ღირს

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და ყოველ განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიგზარონთ: თვითონ რედაქციას ფრეილინის ქუჩა, სასტამბოის სახლი, № 5, წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიას სათავად-აზნაურო ბანკის სახლებში სასახლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1889 **საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი** 1877—1889

ბარბარე იოსების ასული ბერიძისა გულითადის მწუხარებით აუწყებს რა ნათესავთა და ნაცნობთა გარდაცვალებასა დისასა თვისისასა, მარიამ იოსების ასულის გარსევანიშვილისასა, სთხოვს მობრძანდნენ გარდაცვალებულის დასასაფლავებლად ქ. გორის, ოქონის ეკლესიაში, ამ თვეის 17-ს, დილის ათს საათზე. (1—1)

სამშაბათს, 18 ივლისს,

„ტფილისის საბრანიაში“

გამართული იქნება

ქართული წარმოდგენა.

მონაწილეობას მიიღებენ ქართველის თეატრის არტისტები.

დასაწყისი საღამის 9 საათზე.

ტფილისი, 15 მკათათვე

რაც დღე მიდის, მით უფრო ბევრსა ლაპარაკობენ ომიანობის შესახებ, თითქო დარწმუნებულნი არიან, რომ ხვალ, თუ ზეგ თოფ-ზარბაზნის ჭექა-ქუხილი დაიწყება და მთელს ევროპას თოფის წამლის სუნი და კოკოლი მოედებოო. ამის მოლოდინი უველას გულს უდგინებს და თითქო ყველა ჭვრეტნობს, რომ «არ გარდავა გარდუვალად მომავალი საქმე ზენა». ამიტომაც დიპლომატებს დიდი თავბირი აქვთ, სახელმწიფოები ჯარებსა და თოფ-იარაღს ამზადებენ, მწერლობაც ბევრსა ლაპარაკობს და დაეძებს ნიშნებს მომავალის ჭექა-ქუხილისას. მომავალის ომის ნიშნად მიაჩნიათ ისიც, რომ პაპი რომიდგან გადასახლებას აპირებს, და ამასთანავე ისა, რომ იმპერატორს ავსტრიისას ფრანც-იოსეს განზრახვა აქვს გერმანიის იმპერატორს ვილჰელმს ესტუმროს. ეჭვი არ არისო, ამბობენ: ფრანც-იოსეფსა და ვილჰელმს თათბირი ექმნებათ ომის შესახებ, რომელიც ხვალ თუ ზეგ უნდა დაიწყოსო. ამასთან ისიც საგულისხმოა, რაცა სთქვა მარკიზ სალისბერის თანამემწყვე, ფერგიუსონმა, ქვედა პალატაში, იტალიისა და საფრანგეთის მომავალ ომის შესახებ. ფერგიუსონმა ისიც გამოარკვია, რა გზას უნდა დაადგეს ინგლისი, თუ ვინიცობაა ომი ასტუდაო.

ამ ყამად საქმე იმ ზომამდე მისულა, რომ მიზეზს ომისასს არავინ ეხება, რადგანაც აშკარაა, რომ მიზეზი მრავალ გვარია. დიდის ხნის მტრობა საფრანგეთსა და გერმანიას შუა, ქიშპობა და კამათობა რუსეთსა და ავსტრიას შუა, აწეწილი მდგომარეობა სერბიისა, ბოლგარიისა, რუმინიისა და ოსმალეთისა, — აი ყველა ის მიზეზი, რომელიც ომიანობას გარდუვალად ჰხდის. იმდენს მიზეზს, ისიც იმისთანას, რომელიც წლიდგან წლამდე იზრდება, უსათუოდ ომი უნდა მოჰყვესო; თუ არა თოფ-იარაღით, სახელმწიფონი ერთმანეთს ანგარიშს ვერ გაუსწორებენო.

ეჭვი არ არის, რომ ისეთს ომს, როგორსაც დღეს მოელიან, დიდი ცვლილებაც უნდა მოჰყვეს. ევროპა უსათუოდ ფერს იცვლის და ვინ იცის, გამარჯვება ვის ხელრჩება, ან ბედის ჩარხი მიწასთან ვის გასსწორებს. იქნება ბედის ტრიალმა დღეს ძლევა-მოსილი ერი თუ სახელმწიფო ხვალ ქვა-ფხმოს და სამაგიეროდ ისეთი ერი თუ სახელმწიფო წამოაყენოს ფეხზე, რომელსაც თავისი ბედნიერება და გაძლიერება სიზმარადაც არ მოსჩვენებია.

სწორედ ასე ჭფიქრობს დღეს ევროპაში უველა სახელმწიფო, დიდი თუ პატარა, ძლიერი თუ უძლური, და საბუთიცა აქვთ ასე იფიქრონ. ამიტომაც უველანი, დიდი თუ პატარა, ერთმანეთს უთვალთვალებენ, თავიანთსა და ერთმანეთის ძალ-ღონეს ანგარიშობენ და სცდილობენ მტერ-მოყვარეებს გაემიჯნონ. დიდ სახელმწიფოთა მიხედვით, რომელთაც ანგარიშმიუჯღომელი ჯარი ჭყვავთ, პატარებიც სცდილობენ ძალ-ღონე მოიკრიბონ და რომელსამე ძლიერს მფარველსა და მომხრეს შეეკედლონ. ერთის სიტყვით, ძველი ევროპა ყველამდე თოფ-იარაღმა რამ ჯადარი და თოფის ხმას ელოდება. საფრანგეთში დარწმუნებულნი არიან, რომ ბევრი-ბევრი მშვიდობიანობამ კიდევ ექვსი თვე გასტანოსო.

დღეს ევროპის ყურადღება საფრანგეთსა აქვს მიქცეული. გერმანია და იტალია იმის ჯარსა და სამხედრო წეს-წყობილებას უკვირდებიან, რადგანაც იციან, რომ ეს სახელმწიფო ყველაზე უფრო საშიში და თავ-გამოდებული იქნება საკრთო ბრძოლისაკენ. გერმანელი გაზეთები ამბობენ, რომ საფრანგეთი სრულიად მზად არის საომრადაო. ამავე აზრისაა იტალიის მწერლობაც და ქება-დიდებით იხსენიებს საფრანგეთის სამხედრო ძალ-ღონეს, რომელიც მზად არის თავი დასდოს, ოდღონდ-კი არავის გეთელეინოსო.

ე. ი.

ახალი ამბავი

*** 14 მკათათვეს ტფილისის ოლქის სასამართლოს გაურჩეია საქმე

ფელეტონი

ცხოვრების წვრილმანები

საქართველოს მატარებელი

(დასასრული *)

დაეიწყება ასე ადვილი არ იყო. დღეში რამდენჯერმე გააღებდა თავის კოლოფს, უხამსო წერილს ვადაიკითხავდა, თითოეულ სიტყვას უკვირდებოდა და სცდილობდა, შიგ რამე საიმედო მიეძებნა. ვინ იცის, სემიგოროეს რა მიზეზი აბრკოლებდა? ეგებ ამ მიზეზის აცილება შესაძლებელი იყო? სემიგოროეს ის ხომ უყვარდა... ამა უამისოდ რა სჯიდა? ერთის სიტყვით, ოლგას ცხოვრების წყაროდ ეს წერილი შეექმნა.

მაგრამ თანდათან ოლგას მჭმუნვარება ემატებოდა. დადგა შემოდგომა, ბნელი საღამოები დაიჭირა, წვიმამ უხშირა და ბაღი თანდათან ტატოლდებოდა შემდეგ თოვლიც ჩამოჰყარა და ზამთარი დადგა. ეს წელი წადიც ყველაფრით შარშანდელს წააგავდა, მხოლოდ ის ნეტარი წამი აღარ განმორებულა, რომელმაც შარშან სიხარულით აუვსო გული...

თავისისაკენ წმინდი ყოველისაკენ საქმიდგან გადამდგარი ოთახ-ოთახ დაეიარლობდა. წიგნების კითხვა ეეღარ აკ მაკრეილებდა. ყურებში მუდამ ჩასძახოდა იდუმალი ხმა: „არა, საწყალი არა ხარ, შენ ჩემი ხარო!“ მისი ხელის წელში მოხვევა ახსოვდა; მი-

*) იხ. „ივერია“ №№ 145, 146 და 148.

სი ნაკოცნი ტუჩები მალ-მალ ექაევბოდა. და უეცრად ეს ყოველივე განქრა... სად? რისთვის? მამამ რამდენჯერმე კიდე ურჩია სამეუფო ქალაქში წასვლა მამიდასთან, მაგრამ ოლგა უარზე იდგა. ახლა მამისთვის თავეანწირეა-კი აღარ იკავებდა სოფელში, რაღაც ბრიყეული შიში არ უშვებდა. ოლგას არ უნდოდა იქ საქმროს შეჰყროდა, თავისის თავის იმედი სრულებით არა ჭქონდა, თავისიეე გრძნობა აშინებდა. უსათუოდ რამეში კიდევ მოსტყუედებოდა, კიდევ რაიმე სასტიკი განსაცდელი მოელოდა. სალი გონება მუდამ იმას ეუბნებოდა, რომ წუთიერ საქმის წერილი უმნიშვნელოაო, მაგრამ ოლგა გრძნობას ემორჩილებოდა და იმედს არა ჭკარგავედა.

მთელი ექვსი წელიწადი ამ ტანჯვაში გაატარა. ბოლოს ვასილი ლაგოდნიმა სული განუტეეა და ოლგა ულ მარტოდ-მარტო დარჩა.

ერთის თვეის შემდეგ ძმა მოეეიდა და „ქალბატონი“ მოიყვანა.

— ეს ქალი ნინო შემაიძის ასულია, გააცნო დას: ჩემი კარგი მეგობარია და გთხოვ პატივი სცე.

მეორე დღეს დას გამოჭკითხა, თუ რას აპირებო.

— ჯერ ქალაქში ეაპირებ წასვლას და საქმეს რომ გავათავებ, მამიდასთან სამეუფო ქალაქში გავსწევ, უპასუხა ოლგამ: ჩვენ პირობა უკვე შეკრული გვაქვს

— ქალაქში გაჩერებას ვისთან აპირებ?

— მოსამართლესთან, იმისთანა ეარდაპატიქებული. ცხონებულმა მამამ ანდერძი იმას დაუტოვა.

— ანდერძიც არის? ეგონებ ისიც გეყოფა, რასაც კანონი გარგუნებს. უფრაეიდამ მეთოთხმეტედი და მოძრაეიდან მერვედი. მეორეც ისა, რომ მთელი ექვსი წელიწადი მოხეცებულთან იყაეი, ალბად გამორჩენა გქონდა.

მეორე დღეს, დილა ადრიან, ოლგა მამის სახლიდამ გაჭქრა. ანდერძი გახსნეს და ნახეს, რომ ფული თანასწორ გაეყო. უძრაეს მამულზე სიტყვაც არ იყო ნათქვამი, რადგან მამა-პაპისეული იყო. ოლგამ მემკვიდრეობის საქმე უცბად გათავა: მოძრაეიდამ, რაც ერგებოდა, აიღო და უძრაეს არ შეჰხებია. ამ სახეედრიდამ ოლგას ბარე ოთხასი თუმანი ჭქონდა წლიური შემოსავალი.

ნოემბრის დამლეეს დეიდასთან მივიდა. ნადეჟდა თუმცა თავისს ძმაზე უმცროსი იყო, მაგრამ ორმოც-დაათზე გადასული იქნებოდა. დროებას თავისი დაღი ამისთვის ჯერ კიდევ ვერ დაემჩნია, მარტოობას ადვილად იტანდა და საქმეში დიდს მხნეობას იჩენდა. ნადეჟდამ სადგომად ხუთი ოთახი მეოთხე სართულში იქირავა. ორში თითონ დადგა და ორი ოლგამ დაიკავა. სასადილო ოთახი საერთო ჭქონდათ. ოლგა უცბად მოეწყო. ამას აქ ოთახების სიერაც აღარ აწუხებდა, რომელიც სოფელში მოსვენებას არ აძლეედა, იდუმალი ხმა აღარ ჩასჩურჩულებდა.

ნადეჟდა მთელს დღეს ერთს დავიდარაბაში ატარებდა. სხეა-და-სხეა კომიტეტებსა და კომისიებში წეერად ითვლებოდა. ერთს სხდომასაც არ მოსცდებოდა, გაელენინ კაცებთან დაიარებოდა და იმათის დახმარებით ბეერს საქმეს არიგებდა. სასადილოდ დაქანცული მოვიდოდა და ნასადილეეს ისეე საღღაც გაჭქრებოდა. ხანდახან ამასთან შეიკრიბებოდნენ, როგორც თავმჯდომარესთან, „წარჩინებული კაცები“, ლაყბობდნენ, საკითხაეებს სწერდნენ, მაგრამ უნდა ეთქვათ, რომ უმეტეს ნაწილად ამ გეარ გადაწყეეტილებას ადგენდნენ: ვინ მიეგზავნოთ ამა-და-ამ კაცთანაო? მაგალითად, ეისას დახმარებით გარდმეიბეროთ ესა-და-ეს კაცი? კარგი იქნება, რომ ამა-და-ამ კაცის მობძანებით ეისარგებლოთ და ამა-და-ამ კაცის საშუალებით მივაღებინოთ მონაწილეობა «ჩვენს» ბსაქმეშეო. მდიდარი კაცია, იმისთვის ხუთას-ექვსასი თუმანი რა დიდი საქმეაო?

ერთის სიტყვით, ოლგა დარწმუნდა, რომ ჩვენში კეთილი საქმე შიშ ქვეშ არსებობდა და ძალ-დაუტანებლად შიგ მონაწილეობას არაეინ არ იღებდა. ამას თვით ნადეჟდაეე არა ჭფარავედა.

— შენ ვერ წარმოიდგენ, რა წეალებასა და გაჭირებაში ვართ, — ეუბნებოდა ოლგას.

— დიახ, ეიცი, რომ მუდამ შიშში ხართ.

— სემიგოროეისაგან გეეჭება გაგონილი, რა ამბავიც იყო ამ ექვსის წლის წინად. მაშინდელი შიში ეხლანდელთან რა მოსატანია! აბა, ზოგი ახლაც ნახე! მართლა სემიგოროეი

კომიტეტებსა და კომისიებში წეერად ითვლებოდა. ერთს სხდომასაც არ მოსცდებოდა, გაელენინ კაცებთან დაიარებოდა და იმათის დახმარებით ბეერს საქმეს არიგებდა. სასადილოდ დაქანცული მოვიდოდა და ნასადილეეს ისეე საღღაც გაჭქრებოდა. ხანდახან ამასთან შეიკრიბებოდნენ, როგორც თავმჯდომარესთან, „წარჩინებული კაცები“, ლაყბობდნენ, საკითხაეებს სწერდნენ, მაგრამ უნდა ეთქვათ, რომ უმეტეს ნაწილად ამ გეარ გადაწყეეტილებას ადგენდნენ: ვინ მიეგზავნოთ ამა-და-ამ კაცთანაო? მაგალითად, ეისას დახმარებით გარდმეიბეროთ ესა-და-ეს კაცი? კარგი იქნება, რომ ამა-და-ამ კაცის მობძანებით ეისარგებლოთ და ამა-და-ამ კაცის საშუალებით მივაღებინოთ მონაწილეობა «ჩვენს» ბსაქმეშეო. მდიდარი კაცია, იმისთვის ხუთას-ექვსასი თუმანი რა დიდი საქმეაო?

ერთის სიტყვით, ოლგა დარწმუნდა, რომ ჩვენში კეთილი საქმე შიშ ქვეშ არსებობდა და ძალ-დაუტანებლად შიგ მონაწილეობას არაეინ არ იღებდა. ამას თვით ნადეჟდაეე არა ჭფარავედა.

— შენ ვერ წარმოიდგენ, რა წეალებასა და გაჭირებაში ვართ, — ეუბნებოდა ოლგას.

— დიახ, ეიცი, რომ მუდამ შიშში ხართ.

— სემიგოროეისაგან გეეჭება გაგონილი, რა ამბავიც იყო ამ ექვსის წლის წინად. მაშინდელი შიში ეხლანდელთან რა მოსატანია! აბა, ზოგი ახლაც ნახე! მართლა სემიგოროეი

მუდამ შენს კითხვაშია. ხშირად დაიარებოდა თქვენსა?

— არც ისე ხშირად.

— ჭკეანი კაცია, მაგრამ გაუწყენ, რომ ის ჩვენს წრეში არ ურევია. იგი პირადის სარგებლობის მაძიებელია და გულ-ფუტურო.

— ხშირად ნახულობთ ისას?

— იმდენადაც არა. თუ რამე დამჭირდა, მიეალ იმასთან, როგორც სხვებთანაც დაეიარები. ოხ, რა გაჭირებაშია ვარ! თუნდ ეს წარმოიდგინე: ჩვენი სიცოცხლეეა და სიკედილიც იმათ ხელთაა. მხოლოდ ეს აზრი... უჰ!

ამისთანა სიტყეების გაგონება სემიგოროეის შესახებ ოლგას არაფერად ეეაშნიკა, მაგრამ მარტო რომ დარჩა, აიღო აღთქმის წერილი და სცდილობდა იქიდამ რამე აღმოეკითხა, გრძნობის ერთი ნაპეერწკალი, იმედი... რა-იმე!

„რა გულ-ციეადაა დაწერილიო!“ პირველად გაუელვა თავში.

ოლგა მალე ჩაერია იმ წრეში, რომელშიაც იღეწოდა ნადეჟდა — იმისი მამიდა, განსაკუთრებითი მოვალეობა ჯერ არა ჭქონდა-რა, მაგრამ ჭკეანისა და გამოცდილის კაცების აზრებს თვალ-ყურს ადეენებდა, სხვებს ეხმარებოდა, რომ გაელენინ კაცებს ისიც შეემჩნიათ. თავი იმ საქმისათვის გადასდეა, რომელსაც ითისი მამიდა ეშახურებოდა, და მომავალზე მეტს არას ფიქრობდა.

ერთხელ თავის ოთახში რომ იჯდა, ნაცნობი ხმა მოესმა. ეს სემიგოროეის ხმა იყო, რომელიც მამიდას სანახავად მოსულიყო. ოლგა წამოდ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავი და ამასვე გადაჰხდეს სასამართლოში საქმის წარმოების ხარჯი.

*** ტფილისის ქალაქის გამგეობას უკვე საბოლოოდ გადაუწყვეტია თურმე ხელ-წერილით შეეკრას კერძო წყლის მილის პატრონს გ. გ. ყორლანოვს და თავის საკუთრებად შეიძინოს ეს მილი.

*** ჩვენ შეეტყვეთ, რომ აელაბრის პოლიციის ბოქაულის თანაშემწეს უპოვნია ის ხუთი მოგბები ბილეთი, რომელიც ამას წინად მოსამსახურე ბიჭმა, გოცირიძემ, მოჰპარა ბ-ნს ი. ს. გოგებაშვილს. ეს ბილეთები უპოვნეს ერთს ეიპარს, ხანდენო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რო ღირსია ჩემის მხრივ მადლობისა, რომ საქმე იმ თავით დახლართული იყო და ძრიელ ძნელი იყო მიგნება და პოვნა იმ კაცისა, რომელსაც ეყიდნა ხუთი ნაქურდალი ბილეთი... ავრეთვე გულითადს მადლობას ეუცხადებ პროკურორის თანაშემწეს, ბ-ნს სტალინსკის, რომელიც საქმეს გულმხურვალედ მოეკიდა, და, იმას გარდა, გამომძიებელს ბ-ნს ენგიბაროვს, რომელმაც ფრიად მარჯვედ აწარმოვა გამოძიება და ხუთის ბილეთის პოვნითაც დაადგერგვინა.

ი. გოგუაშვილი

◆◆

საბიბლიოგრაფიო შენიშვნა

„ვაზის მოშენება“, ი. ივ. წინამძღვარიშვილისა. ტფილისი. 1889 წ.

(დასასრული*)

მე-22 გვერდზე ავტორი ამბობს: „ფესვებს წყურვიზე სწო

წერილი ამბები

აი რას მოგვითხრობენ საზღვარ-გარეთის გაზეთები კრონშტადტ რედოდ-ფუზედ, ვითარცა მწერალზედ: მემგეადრე ავსტრიის ტასტისა, ისე უფრედ და სამწუხაროდ დაღუფული, მეტად ნაწილერი მწერალი იეო და სალიტერატურო შრომის დიდად ამოსუბდა თურმე. ფუალაზედ პირველად რედოდემს თავისს ნაწერთაგან გამოსცა ბაწი წიგნაკი შემდეგის სათაურით: „თხუთმეტი დღე დუნაიზედ“. ამ წიგნაკში მოქცეულიან რამდენიმე სურათი მონადირის ცხოვრებიდგან, დღეიურსავით ნამამობი, ს